

Εφαρμογή της νέας ΚΑΠ στην Ελλάδα

Καθηγητής Κων/νος Τσιμπούκας
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

(Η Ε.Ε. διαθέτει βασικά 2 εργαλεία πολιτικής)

α) ΠΥΛΩΝΑΣ Ι. Πρόκειται για ετήσια διανομή άμεσων ενισχύσεων, με στόχο την στήριξη των αγροτικών εισοδημάτων

β) ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ . Πρόκειται για διαρθρωτικές πολιτικές με τρεις κύριους άξονες:

1. Την μακροχρόνια βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα (πρωτογενής παραγωγή, μεταποίηση, διάθεση),
2. Την προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος (αισιφύρος ανάπτυξη),
3. Την στήριξη της βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ Ι ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Οι άμεσες ενισχύσεις το 2013 ανέρχονταν περίπου σε 2,4 δις/έτος και διανέμονταν σε περίπου 820.000 δικαιούχους στην χώρα μας.

Την προηγούμενη προγραμματική περίοδο διανεμόταν στους δικαιούχους η Ενιαία Αποδεδειγμένη Ενίσχυση, που είχε προκύψει ως ο μέσος όρος των ατομικών ενισχύσεων που απολάμβανε ό καθένας την περίοδο 2000-2002 (για το ελαιόλαδο ίσχυε η περίοδος 1999-2002), τα λεγόμενα **ιστορικά δικαιώματα**. Στην περίοδο εκείνη είχαμε (σχεδόν) πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή.

Η σημασία των ενισχύσεων στην διαμόρφωση των οικονομικών αποτελεσμάτων στην γεωργική δραστηριότητα φαίνεται στους παρακάτω πίνακα του ΔΙΓΕΛΠ-FADN-RICA (αφορά τις εκμεταλλεύσεις με οικονομικό μέγεθος-τυπική αξία παραγωγής άνω των 2.000 €).

Οικονομικά στοιχεία κατά παραγωγική εξειδίκευση, ΔΙΓΕΛΠ-FADN-RICA, 2012

<i>Τεχνικοοικονομικός προσανατολισμός- παραγωγική εξειδίκευση</i>	Αριθμός αντιπροσωπευόμενων εκμεταλλεύσεων	Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (€)	Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα (€)	Ενισχύσεις (€)	% Ενισχύσεις / Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα
Δημητριακά, ελαιούχοι και πρωτεϊνούχοι σπόροι	18.840	19.644	6.711	7.656	114%
Άλλες αροτραίες καλλιέργειες (καπνός, βαμβάκι, μικτές αροτραίες)	52.480	23.448	10.291	10.128	98%
Κηπευτικά	10.690	37.675	13.143	-18	0%
Αμπέλια οινοπαραγωγής	10.470	20.477	12.732	3.902	31%
Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες (πλην ελαιοκομίας)	35.620	23.791	11.905	2.867	24%

Ελαιοκομία	74.770	12.414	8.431	3.897	46%
Συνδυασμός δενδρωδών καλλιεργειών	35.010	15.770	9.048	3.600	40%
Αγελάδες γαλακτοπαραγωγής	1.190	-	-	-	-
Αιγοπροβατοτροφία	31.190	36.661	19.432	9.018	46%
Κρεοπαραγωγός βοοτροφία	5.860	34.989	16.759	18.532	111%
Καρποφάγα ζώα (χοίροι, πτηνά)	560	-	-	-	-
Μικτές αροτραίες καλλιέργειες	21.920	25.155	12.729	6.242	49%
Μικτή κτηνοτροφία	1.280	-	-	-	-
Μικτή φυτική και ζωϊκή παραγωγή	26.950	27.245	14.359	6.158	43%
ΣΥΝΟΛΟ	326.820	23.504	11.500	5.992	52%

Οικονομικά στοιχεία κατά οικονομικό μέγεθος, ΔΙΓΕΛΠ-FADN-RICA, 2012

<i>Οικονομικό μέγεθος, σε Τυπική Αξία Παραγωγής (S.O.)</i>	Αριθμός αντιπροσωπευό μενων εκμεταλλεύσεων	Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (€)	Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα (€)	Ενισχύσεις (€)	% Ενισχύσεις / Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα
(1) 2 000 - < 8 000 EUR	125.780	10.044	6.010	3.234	54%
(2) 8 000 - < 25 000 EUR	145.780	21.079	11.373	6.105	54%
(3) 25 000 - < 50 000 EUR	38.690	45.465	21.253	10.697	50%
(4) 50 000 - < 100 000 EUR	13.560	83.417	27.469	13.469	49%
(5) 100 000 - < 500 000 EUR	2.950	147.295	49.478	22.061	45%
(6) >= 500 000 EUR	70	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	326.820	23.504	11.500	5.992	52%

Τι προβλέπεται για τον Πυλώνα Ι, στη νέα Προγραμματική Περίοδο 2015-2020

• Κατανομή των ενισχύσεων (2 δις ευρώ το 2015 - μικρή μείωση σε σχέση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και εξωτερική σύγκλιση με τον μέσο όρο της Ε.Ε.) σε τρεις (3) περιφέρειες (περιφεραιοποίηση) - εσωτερική σύγκλιση^[1]

Η χώρα διαιρείται σε 3 ζώνες ή περιφέρειες:

-**Αροτραίες καλλιέργειες (ετήσιες)** μ.ο. θεωρητικού δικαιώματος 42 ευρώ/στρέμμα (βασική ενίσχυση και πρασίνισμα)

-**Δενδρώδεις καλλιέργειες – Αμπελώνες κλπ.** μ.ο. θεωρητικού δικαιώματος 50 ευρώ/στρέμμα)

-**Βοσκότοποι (υπολογιζόμενοι με βάση τα ζώα)** μ.ο. θεωρητικού δικαιώματος 25 ευρώ/στρέμμα)

^[1] Η εσωτερική σύγκλιση ξεκινά από μία αρχική αξία δικαιώματος του 2015 και εφαρμόζεται σε κάθε περιφέρεια. Προβλέπεται προστασία απωλειών στην αξία του δικαιώματος του κάθε γεωργού (μείωση έως 30% το 2019), ενώ όσοι έχουν χαμηλή αξία δικαιώματος θα αυξηθεί στο 60% του μέσου δικαιώματος ανά περιφέρεια, σταδιακά έως το 2019

Προβλέπονται ακόμη:

- Άμεση-βασική ενίσχυση στην οποία είναι ενσωματωμένη και η "πράσινη ενίσχυση" (δηλ. να διατηρεί τους μόνιμους βοσκότοπους, όταν καλλιεργεί αρόσιμες εκτάσεις πάνω από 100 στρέμματα τότε πρέπει να καλλιεργεί τουλάχιστον 2 καλλιέργειες, με την προϋπόθεση ότι βασική καλλιέργεια δεν θα υπερβαίνει το 75% της εκμετάλλευσης και όταν καλλιεργεί πάνω από 150 στρέμματα τότε πρέπει να διατηρεί περιοχή οικολογικής εστίασης –ακαλλιέργητο- τουλάχιστον το 5%, ενώ από τα παραπάνω εξαιρούνται τα ψυχανθή, το ρύζι και οι δενδρώδεις καλλιέργειες.

- Συνδεδεμένες με την παραγωγή προϊόντων ενισχύσεις (Ρύζι Σκληρό σιτάρι, Θηλυκά βοοειδή, Βιομηχανική Ντομάτα, Πορτοκάλια (για χυμό), Όσπρια, Αιγοπρόβατα, Ψυχανθή, Βαμβάκι, Σποροπαραγωγή, Σπαράγγι, Μεταξοσκώληκες, Ζαχαρότευτλα, Συμπύρηνο-για χυμό)

- Ενισχύσεις προσαυξημένες για τους νέους αγρότες σε ποσοστό 2% του Εθνικού Φακέλου (οι νέοι αγρότες που εισήλθαν στη γεωργία την τελευταία πενταετία και είναι κάτω από 40 ετών θα έχουν μια προσαύξηση κατά 25%, για πέντε χρόνια από την ημερομηνία εισόδου και έως 250 στρέμματα)

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ύψος εθνικού φακέλου 2015	Ποσοστό	2.015.000.000
Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (μεταφορά στον Β' Πυλώνα)	5%	100.800.000
Νέο ανώτατο όριο άμεσων ενισχύσεων 2016	100%	1.914.200.000
Νέοι γεωργοί	2%	38.300.000
Συνδεδεμένες ενισχύσεις	8%	153.100.000
Πρασινη ενίσχυση	30%	574.300.000
Βασική ενίσχυση (περιλαμβάνεται και το εθνικό απόθεμα - 3% του εθνικού φακέλου)	60%	1.148.500.000

ΠΥΛΩΝΑΣ II της ΚΑΠ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2015-2020

Το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της χώρας μας 2015 - 2020, προβλέπει μέτρα, προγράμματα και επενδύσεις κοινοτικών ενισχύσεων 4,7 δις ευρώ, που μαζί με την εθνική και ιδιωτική συμμετοχή θα κινητοποιήσει συνολικούς πόρους της τάξης των 6 δις ευρώ.

Στο νέο Πρόγραμμα προβλέπεται η εκχώρηση του 30% των πόρων του νέου Προγράμματος στις 13 Περιφέρειες της χώρας, οι οποίες και καλούνται μέσα από ένα σύνολο αναπτυξιακών παρεμβάσεων, δημόσιων και ιδιωτικών, να υλοποιήσουν τις στρατηγικές τους επιλογές για τον αγροδιατροφικό τομέα.

Η αρχιτεκτονική του Προγράμματος
Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α)
προβλέπει έξι (6) προτεραιότητες:

- 1. Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές**
- 2. Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών**
- 3. Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία**
- 4. Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία**

5. Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας

6. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

**Μέτρο Προγράμματος Αγροτικής
Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

**Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και
ενημέρωσης**

Δράσεις επαγγελματικής
κατάρτισης και απόκτησης
δεξιοτήτων

Δραστηριότητες επίδειξης και
δράσεις ενημέρωσης

Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για
διαχείριση γεωργικών
εκμεταλλεύσεων και δασών,
καθώς και για επισκέψεις σε
γεωργικές εκμεταλλεύσεις και
δάση

70.000.000

**Μέτρο Προγράμματος
Αγροτικής Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

**Συμβουλευτικές
υπηρεσίες, υπηρεσίες
διαχείρισης γεωργικής
εκμετάλλευσης και
υπηρεσίες
αντικατάστασης στην
εκμετάλλευση**

Χρήση συμβουλευτικών
υπηρεσιών

Επιμόρφωση των συμβούλων

125.000.000

Μέτρο Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης	Δράσεις μέτρων	Συνολικός Προϋπολογισμ ός	
3	Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων	Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας	40.470.000
	Στήριξη για δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης που πραγματοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά		

**Μέτρο Προγράμματος Αγροτικής
Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού	Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις	347.000.000
	Επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων	250.000.000
	Επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας	549.000.000
	Μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με την επίτευξη γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών στόχων	3.200.000

**Μέτρο Προγράμματος
Αγροτικής Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων	Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για νέους γεωργούς	376.800.000
	Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές	
	Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων	
	Ανειλημμένες μόνο	

Μέτρο Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης	Δράσεις μέτρων	Συνολικός Προϋπολογισμός
Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	Πρώην ΟΠΑΑΧ	96.800.000
Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών	Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας	25.000.000
Βιολογική Γεωργία	Ενίσχυση για διατήρηση ή στροφή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας	600.875.000
Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	Πρώην εξισωτική αποζημίωση	950.005.216

**Μέτρο
Προγράμματος
Αγροτικής
Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

**Ενισχύσεις για
τη γεωργία, το
περιβάλλον
και το κλίμα**

Μείωση της ρύπανσης του νερού από γεωργική δραστηριότητα, Διαχείριση φυτικών υπολειμμάτων των κλαδεμάτων στην ελαιοκαλλιέργεια, κλπ.

354.141.359

**Μέτρο
Προγράμματος
Αγροτικής
Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών	Δάσωση και τη δημιουργία δασικών εκτάσεων	254.205.500
	Εγκατάσταση και συντήρηση γεωργοδασοκομικών συστημάτων	
	Πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα	
	Αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα	
	Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων	

**Μέτρο Προγράμματος
Αγροτικής Ανάπτυξης**

Δράσεις μέτρων

**Συνολικός
Προϋπολογισμός**

Συνεργασία	Ίδρυση και τη λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας	97.000.000
	Στήριξη για οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία και ανάπτυξη των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών, καθώς και στήριξη για δραστηριότητες προώθησης σε τοπικό πλαίσιο σχετικά με την ανάπτυξη βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών	
	Στήριξη για κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή, καθώς και στήριξη για κοινές προσεγγίσεις στα περιβαλλοντικά έργα και τις τρέχουσες περιβαλλοντικές πρακτικές	

Μέτρο Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης	Δράσεις μέτρων	Συνολικός Προϋπολογισμός
Στήριξη της τοπικής ανάπτυξης LEADER (ΤΑΠΤΚ)	Προπαρασκευαστική στήριξη	400.000.000
	Στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ	
	Προετοιμασία και υλοποίηση των δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης	
	Στήριξη για λειτουργικά έξοδα και συντονισμό	

Αναμένεται η έγκριση στα τέλη Δεκεμβρίου 2015 και στη συνέχεια οι εφαρμοστικές Υπουργικές Αποφάσεις.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ